

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra DEN DANSKE SAG

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 48.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig10val-shoot-idm139947088218160/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Den Danske Sag

Det staaer altsaa fast, og er soleklart, at den Danske Sag, som Danmarks Riges og det Danske Folks Sag, er en meget uskyldig Sag, som de store Folk og Stormagterne derfor, efter Menneskelighedens Grundlov, skulde tage sig varmere og kraftigere ad, jo misligere og farefuldere den fandtes stillet, som jo alle stærke og voxne Mennesker finde sig drevne til at hjælpe og forsvare de uskyldige og umyndige Børn, som de seer stædie i Fare. Men den Danske Sag, tør vi ogsaa frit sige, er i sig selv, som Danskens og Danskhedens, som Moders-Maalets og Folke-Artens Sag, en meget god Sag, saa det er kun af Tyskernes Avind, den Snak er kommet op, at vi Danske skulde egenlig høre til de »Umælende« saa vor Hjerne var propfuld af Grød istedenfor af Tanker, og at vort saakaldte »Modersmaal« var igunden ligesaa uskikket som Faarets Brægen og Gaasens Kiækken og Svinets Grynten til at udtrykke de højere menneskelige Anskuelser, saa det var til vort eget Bedste, om vi kunde bringes til at glemme Dansken over Tysken og til at bryde vor Hjerne fra Barnsbeen med at faae Rum til de allernødvendigste tyske Ord og Tanker og grundige Grundsætninger. At den Snak maa være en grov Løgn, sees allerede deraf, at den ved nærmere Betragtning sees at nedbryde og giendrive sig selv, thi dels er det soleklart, at fattedes vi i det hele Anlæg til at blive oplyste Mennesker, da fattedes vi fremfor alt Anlæg til at blive tysk oplyste Mennesker, ligesom det er en klar Selv-Modsigelse, at Nogen skulde kunne udtrykke sig bedre med en Andens Mund end med sin egen, eller at han skulde kunne blive bedre oplyst ved fremmede Tanker end ved sine egne, thi ikke selv den graadigste og fineste Tyv kan dog tilegne sig Andres Gods bedre end sit eget, eller putte meer i sin Lomme end den kan rumme, saa det maatte for Resten hænge sammen med de Danske »Grødhoveder«, som det vilde, saa kunde der dog aldrig i vor Hjerne blive bedre Rum til tyske Tanker end til Danske.

Tyskerne kunde jo nu vel paastaae, at fordi det Hele var Løgn, kunde dog nok det Halve være sandt, saa vi Danske, aandelig og menneskelig talt, hørde til de »Umælende«, der hverken paa Dansk eller Tysk kunde komme til at leve og tænke menneskelig, og derom nytter det igunden aldrig Danskerne at trættes med Tyskerne, dels fordi, naar den ene taler Dansk og den anden taler Tysk, forstaaer de jo slet ikke hinanden, og dels fordi Tyskerne har meget mere baade Lyst til at trættes og Øvelse deri, og det er, som man veed, Lysten,

Den Danske Sag

der driver Værket, og Øvelsen, der gjør Mesteren; men for Resten, saa naar enten Dahlman eller Grimm eller Arndt eller nogen anden høitysk Goliath vil møde mig i Oxford eller i Cambridge, og tale Engelsk med mig, som Tyskerne jo indrømmer, er et menneskeligt Sprog, og som de jo paa-staaer, ligger Tysken mange tusind Mile nærmere end Dan-sken, da tør jeg paatage mig at trættes med ham tre samfulde Dage om det saakaldte »Danske Grødhoved«, der, som be-kjendt, sidder lige saa fast paa sit Eget hos mig, som hos nogen anden Dansker, og jeg tør vædde mit Danske Hoved mod Tyskerens paa, at naar vi er færdige, skal »Fellows« af alle Koilegier være enige om, at det Danske Hoveds Tankegang er i det mindste lige saa menneskelig som det Tyskes, og aaben-bar langt foreneligere med den Engelske Tankegang. Det tør jeg, fordi jeg baade i Oxford og Cambridge, baade med den Engelske og med den Tyske Tankegang ligeover for mig, vel hundrede Gange har havt Leilighed til at erfare, at de høl-lærde Engelskmænd er langt fra, som de hølærde Tyskere, at bryde Staven over den Danske Tankegang, men erkjende deri hvertandet Øieblik en Sister til deres egen, kun mere blaa-øiet og rosenmundet, og bekiende gierne, selv naar endeel af den støder dem for Hovedet, at den er ligesaa berettiget som deres til at leve af sine egne Midler og klare sig paa sin egen Grund. Jeg veed nok, at dette slet ikke rører Tyskerne, som strax vil paa det skarpeste udlede det af Engelskmændenes over hele Tyskland velbekjendte Mangel paa høiere Viden-skabelighed og deres grove materielle Begreber om Frihed, men mig synes, det skulde og maatte dog røre Danskerne, saa de derved bestyrkedes i den ligesaa velgrundede, som naturlige Overbeviisning, at Vorherre slet ikke har været karrigere mod Danskerne indvendig eller udvendig, saa de kan ligesaa godt være deres indvendige som deres udvendige Skabning, ligesaa vel være deres Danske Modersmaal, som deres Dan-ske Fæderne-Land, »Danmark, deiligst Vang og Vænge, lukt med Boigen blaa« bekiendt, og at i alle muelige Tilfælde, godt Dansk dog er titusind Gange bedre end slet Tysk, som jo dog er det eneste, man byder eller kan byde os til Bytte for Dansken og Danskheden, saa det Bytte var aabenbar gjort paa Bedrag.